

24. 3. v 19.30 Sen

Divadlo Stodola, Sívce

Hodnotí Alena Zemančíková

Komediální drama / autor: Přemysl Rut / 80 minut bez přestávky

Dramaturgie Divadla Stodola sáhla po opravdu zvláštním textu. Hra Přemysla Ruta Sen totiž jakoby popírala všechna jednoduchá pravidla toho, jak má dramatický text fungovat. Je nesnesitelně mnohomluvná, s dějovými událostmi se v ní zachází, jako by je autor vyšíval „zadním stehem“, ostatně celá dějová konstrukce a motivace jednotlivých postav jsou vykloubené z běžné reality a postavené na hlavu. No považte: místní kráska si léta dopisuje s uvězněným vrahem a sní o něm jako o „pravém muži“, který je schopen z lásky i zabít. Mezitím ale koketuje s plavčíkem na koupališti a pozve ho na zasnubní návštěvu, na kterou se dostaví – jaké překvapení – onen vrah z korespondence, propuštěný dříve pro dobré chování. Důležité je také, že Růžena s matkou bydlí v rodném domku obrozeneckého básníka Jarmila Putny, v uličce, kterou právě bourají, a že kráska Růžena má nehezku kamarádku Jiřinu.

Hnacím motorem dramatu je neustálý balanc mezi snem a jeho vyplněním, postavy na to téma pronášejí komplikované filozofující úvahy ve větách, jaké by nikdo v běžném hovoru nedal dohromady. A přesto to v inscenaci funguje: Proč? V čem to vězí?

Především v tom, že soubor pochopil autorovu poetiku, literární styl s vršením synonym (z nichž někdy vyletí výraz, který se mezi ně nehodí), děj, v němž se situace, které jsme už jednou viděli, opakují v jiné verzi, logiku jednání, nezávislou, ba někdy protichůdnou běžné logice příčin a následků.

Herečky a herci dali do služeb textu veškeré své rétorické schopnosti, naučili se přesně sáhodlouhé repliky a vystihli je nejen v rovině mluvní, ale i střídmou, ale přesnou akcí. (V závěru hry akce už zrovna střídmá není, a i zde představitelé Blažeje i Hynka sehráli bezradnost v zacházení s vražedným nástrojem přesně a v duchu celku). Výkony dámské části hereckého souboru lehce převyšují výkony pánů, ale nutno říci, že mají také o něco větší prostor.

Souboru se také podařilo vytvořit scénografii, která umožňuje střídat místa děje bez přestaveb, a doplnit ji poetickou a významotvornou prací se světlem a zvukem. Inscenace drží tempo až do konce, publikum se postupně v poetice kusu zabydlí a užívá si jí až do pointy, ke které přispěje ze záhrobí vystoupivší postava obrozeneckého básníka.

Sen Přemysla Ruta je intelektuální hříčka, která si poněkud utahuje z moderních psychologických teorií a poněkud z obrozenských „rodných světniček“ a falešné maloměstské idyly a jejího jazyka. Byla napsána v roce 1992, kdy poněkud zapadla v tématech celospolečenské – a vlastně globálně světové, jak dnes už víme – transformace. Obsahem nezestárla – naopak téma nesplněného a nesplnitelného snu můžeme přenést do současné reality. Především ale našla v souboru STODOLA svého citlivého interpreta.

Inscenace Snu Přemysla Ruta poskytla divákům Třeštského divadelního jara nevšední zážitek.